

"Kadınlar vardır
Kadınlar vardır
Kadınlar her yerde"

*Kadınlar Vardır şarkısını, 17 Mayıs 1987'de yapılan Dayağa Karşı Yürüyüş'te ilk kez ve coşkuyla hep birlikte söyledik.

Söz — müzik: Filiz Kerestecioğlu

İSTANBUL TABİP ODASI KADIN KOMİSYONU YAYINI • SAYI:3 • KASIM 2024

Merhaba...

Yaz bitti, yaz daha bitmeden yazın neşesi "Narin'e ne oldu?" haberleriyle bitmişti. Her ne kadar bu ülkede günde onlarca çocuğun kaybolduğunu, onlarca kadın ve çocuğun öldürüldüğünü biliyor olsak da belki bu kadar göz önünde ve küçücük bir köyde oluvermesi bizi daha çok etkiledi.

TÜİK'in 2016'da açıkladığı verilerine göre, Türkiye'de kaybolan çocuk sayısı 104 bin 531'dir. 2016-2023 yılları arasında kaç çocuğun kaybolduğu, bu çocukların kaçının bulunabildiğine dair herhangi bir istatistik bulunmuyor.

TÜİK bu tarihten itibaren kayıp çocuklara ilişkin verileri açıklamıyor.

2024 yılının ilk on ayında Türkiye'de ben bu yazıyı yazarken 388 kadın öldürülmüştü. Kadınlar çoğunlukla kocaları, babaları, eski sevgilileri, eski eşleri tarafından öldürüldü, öldürülüyor.

Ekim ayı başlarında yine iki kadın cinayeti ile sarsıldık. İçimize sığmayan öfkemiz sokaklara taşıtı. Kadınlar kendileri için, kız kardeşleri

için, çocuklar için, kadın cinayetleri için, Narin'in hesabını sormak için, İstanbul Sözleşmesi için, 6284 sayılı kanunun uygulanması için sokaklardaydı. Mart 2021'de Resmi Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile İstanbul Sözleşmesi tek taraflı feshedildi. Öncesinde İstanbul Sözleşmesinin "aile" yapımızı bozduğuna dair çokça söylem de üretilmişti. Kadınlara mezar, dayak, şiddet, çocuklara ölüm olarak kendini gösteren "kutsal aile" yapımızı her gün biraz daha yakından görmek İstanbul Sözleşmesinin feshinden sonra maalesef ki daha kolay oldu.

Bunlar olurken Sağlık Bakanlığı kadınları, anneleri derinden yaralayan bir video ile gündemimize oturdu. Sağlık Bakanlığı X hesabından "Annecim Başardık" başlığı ve "Normal doğum yapan anneler ile bebekleri arasında ilk andan itibaren sağlıklı bir bağ kurulur" açıklaması ile fetüsün konuşturulduğu bir video yayınladı. Bakanlık yetkilileri hastanelerin durumundan habersizmiş gibi, polikliniklerde muayene odalarını, muayene sürelerini, ebelerin, hekimlerin,

hastaların ve gebelerin durumunu bilmezmiş gibi anne ve çocuk arasındaki bağ hakkında konuşabilmeyi kendilerine hak olarak gördü. Yıllardan beri her şeyin sorumlusu olarak önce kendilerini sorgulayan kadınları ve patriyarkanın yarattığı "kadınlık" algısını bildikleri için kendi eksikliklerini yine kadınları suçlayarak örtmeye çalıştılar. Vajinal yolla doğuran kadınları "başarılı" gösteren, kadının bedeni üzerinde tahakküm kuran, bunu yaparken hekimlik uygulamalarımızı, hasta hekim arasındaki ilişkiyi, olası gebelik problemlerini ve komplikasyonları yok sayan, 'vajinal yolla doğum hekimler tarafından önerilmiyor' algısı yaratan bu uygulama için başta kadın hekimler olmak üzere tüm kadınlar ve kadın örgütleri sözlerini söyledi.

Bu kadar karanlığın, kötülüğün, şiddetin içinde yaşamaya çalışırken bazen "merhaba" demek çok zor olabiliyor. "Merhaba'yı bu kez umutla söylüyoruz. Karanlığı yırtacak, gelecek güzel günleri büyütecek gücün kadınlarda olduğunu bilerek söylüyoruz: Merhaba!

İrem Gerküş

19 Ekim 2024, Kadıköy'deki 25 Kasım'a çağrı eyleminden

Σziyet Yönetmeliğine karşı g(ö)revdeydik

Özden Güngör

1 Kasım 2024 itibariyle yürürlüğe giren Aile Hekimliği 'Eziyet Yönetmeliği' ile hasta memnuniyetine göre puanlanma, reçete hakkımıza karışılması gibi hekimlik onurumuzun ayaklar altına alınması ve birim başına düşen hasta sayısındaki değişiklikler, yapılan işlem ortalamalarına göre çan eğrisi uygulamaları ile meydana gelecek ciddi hak kayıpları gibi sebepler yüzünden aile hekimleri ve ebe-hemşireleri olarak 5-6-7 Kasım'da Türkiye genelinde iş bırakma eylemi yapıldı. Bu üç günde 1. gün İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü önünde, 2. gün Kadıköy Meydanı'nda, 3. gün Beşiktaş Barbaros Meydanı'nda toplanılarak Sağlık Bakanlığına seslenildi, tepkiler iletili, iş bırakma sebeplerimizin yer aldığı broşürler halka dağıtıldı. Sağlık sisteminde yapılacak değişiklikler çalışanların ve sağlık emek-meslek örgütlerinin görüş ve önerileri alınarak hazırlanmalı; toplumun sağlığını koruyan, sağlık çalışanlarının hak kayıplarını ortadan kaldıran değişiklikler olmalıdır. Sağlık sisteminde yapılacak değişiklikler çalışanların ve sağlık emek-meslek örgütlerinin görüş ve önerileri alınarak hazırlanmalı; toplumun sağlığını koruyan, sağlık çalışanlarının hak kayıplarını ortadan kaldıran değişiklikler olmalıdır. Uzun zamandır aşı olmadığı için aşılama hizmetlerinin bile aksadığı, boğmacadan çocuk ölümleri yaşadığımız bu dönemde hazırlanan bu yönetmeliğe karşı mücadelemize sonuç alınca kadar devam edeceğiz.

Muayenehanede de kürtaşı kısıtlama girişimine karşı dava takibindeyiz

Berin Gülata

Ümraniye'de görevli bir kadın hastalıkları ve doğum uzmanına İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü muayenehanesinde kürtaşı işlemi yaptığı gerekçesiyle 17.09.2024 tarihinde "idari yaptırım kararı" tebliğ etmiş ve karara eklenen Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 18.04.2024 tarihli "görüş" yazısında muayenehane şartlarında küretaj işleminin yapılmasının uygun olmadığı belirtilmiştir. Halbuki gebeliğin sona erdirilmesine ilişkin hususlar 2827 sayılı Nüfus Planlaması Hakkında Kanun'a dayanan mevzuatta düzenlenmiş olup belirli şartlar dahilinde muayenehanelerde de yapılabileceği bilinmektedir. Sağlık Bakanlığı üst hukuk kurallarına göre hareket etmezken bu kararlar kadınların kürtaşı erişim imkânını da kısıtlamaktadır. Başvurucu muayenehane hekimi için meslek icrasına yönelik hukuka aykırı bir yaptırım uygulanmış olup İstanbul Tabip Odası Hukuk Bürosu tarafından bu kararın yürütmesinin durdurulması ve iptali için açılan davayı takip etmeye herkesi davet ediyoruz.

27. Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı yapıldı

Suzan Saner

"Sığınaksız Bir Dünya" çağrısıyla her yıl farklı bir ilde düzenlenen kurultay bu yıl 2-3-4 Kasım'da Kadın Dayanışma Vakfı'nın ev sahipliğinde Ankara'da yapıldı. "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Yerel Yönetimlerin Yerini Tekrar Düşünmek" teması ile bir araya gelen farklı çalışma alanlarından kadınlar ve LGBTİ+lar deneyim ve bilgi paylaştı. İkinci

gün, kamu, yerel yönetimler, barolar, kadın ve LGBTİ+ örgütleri, feminist örgütlerden yaklaşık 400 kadın ortak sorunlara ortak çözümler aramak üzere altı farklı atölyede tartışmalar yürüttü. Kurultay başlamadan iki gün önce İstanbul'da Esenyurt Belediyesine kayyum atanmıştı. Kurultayın üçüncü ve son gününün sabahına ise Batman,

Mardin ve Halfeti belediyelerine kayyum atandığı haberiyle uyanık. En çok da kadınları etkilediğini daha bir gün önce konuştuğumuz irade ve hak gasplarını, öğlen yaptığımız basın açıklaması ile protesto ettik; "Kayyumlar gidecek, biz kalacağız" dedik. Kurultayın sonuç bildirgesi 25 Kasım'da sığınaksızdunya.org sitesinde yayınlanacak.

Odadaki Fil

25 Kasım'da hatırlamak ve farkındalık geliştirmekten sorumlu olduklarımız var

Cansu Uludağ Gedik

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü çevresinde yazı hazırlamak üzere toplandığımızda, Narin Güran'ın öldürüldüğü henüz yeni açığa çıkmıştı. Medyada magazinleştirilen bu olayın diğer kız çocuk ve kadın cinayetlerinden pek de farkı olmadığını, benzer zihniyetin benzer bir eylemi olduğunu yazmayı hedeflemiştim. Ancak bu yazıyı üstlendiğim o günden yazdığım bu güne kadar, neredeyse her gün, kadın cinayetleri yine işlendi de, yayına bir diğer "magazinsel" cinayet işlenmeden varamadık. Neden "magazinsel", çünkü halkın daha çoğunluğunun ilgisini, yeterince uzun süre çekebilmek için, görünen o ki, ya gizemli bir köy yaşantısı ve sırlar veya fazlasıyla vahşi bir şova dönüşen şiddet eylemleri gerekiyor. Konu kız çocukları, ergenler veya evli orta yaşlı kadınlar da olsa, bir sırrın saklanması, sosyopati veya "sıradan" bir "namus" davası da olsa ölenin cinsiyeti büyük bir istatistiksel tutarlılık taşıyor gibi görünüyor. Bu gündemlerden sonra yapılan bir tartışma programında, çok takdir ederek takip ettiğim, çocuk istismarıyla mücadele eden bir STK'nın başkanının, "Kız ve erkek çocuklarını ayırmamalıyız, ayrı tutarsak yanlış yaparız" demesini bir çocuk hekimi olarak anlayabiliyorum ancak katılamıyorum. Gündüz kuşağı programlarının arayıp arayıp bulamadığı gizemli sır, adeta odada görünmeyen fil'in bir adı var: Patriyarka. Biz çocuklarla obsesif düşüncelerini çalışırken pembe bir fil dü-

şün deriz, ardından beş dakika boyunca onu hiç aklına getirmeye çalışacaksın der ve bu eğlenceli çalışmanın sonunda fili düşünmeden duramayan çocuk, düşüncelerinin tamamını kendi isteğiyle kontrol edemeyeceğini öğrenmiş olur. Ancak toplumsal hayatta kız çocuğunun içinde yaşadığı toplum çok çabalamış ve patriyarka filini görünmez kılmayı başarmıştır. Yetişkinler kız ve erkek çocuklara eşit imkanlar sunduğunu sanırken, kız çocukları bilmesede bilir oğlanlardan farklı olduğunu ve küçük farklılıkların büyük eşitsizliklere, ayrımcılığa yol açabildiğini öğrenir. Biz neden koruyucu hekimlik pratiğimizde çocukları istismardan korumak için çocuklara hayır diyebilmeyi ve ses çıkarabilmeyi öğretmeye çalışıyoruz, çünkü toplum bunun tersini yapıyor, en çok da kız çocuklarına susmayı öğretiyor. İstismar belki cinsiyet tanımaz, STK başkanı haklıdır; gücünün güçsüze tahakkümüdür, saldırısı sömürsüdür, erkek çocuklar da nasibini alır, alır almasına da... Kız çocukları ve kadınlar daha sık, daha şiddetli, daha sessiz, daha olağanmışçasına yaşarlar istismarı. İstatistikler de bunu söyler, deneyimler de. Bunun nedenini başka nerede aramak gerekir? Kim bilir,

patriyarka için belki de belli bağlamlarda erkek çocukları da yeterince "erkek" değildir. Çocuklar istismara uğradığında sağaltımları yolunda pek çok detay ve incelik var. Bireysel olduğu kadar toplumsal bir tutum da olabilen bir savunma mekanizması olan inkar ile başa çıkmak önemli bir adım. Travma ve yasa verilen tepkilerden biri olabilen inkar etme, çocuğa destek olması gereken yakınları tarafından seçildiğinde, çocuğun da buna uyum sağladığını ve sessizliğe gömüldüğünü görebiliyoruz. Pek çokları tarafından olayın gerçekleşmediği ve çocuğun hayalinin ürünü olduğu veya daha iyimser bir bakışla iyileşme olarak yanlış yorumlanan bu durum, tepkilerin yalnızca en iyi ihtimalle ertelenmesi anlamına geliyor. Sağkalana bakım vermek incelikli bir iş, belki de kişinin kendi yaralarını da kanatan bir süreç. Travmatik yaşantıyla hemhal bir toplum olan ülkemizde, medyasından en yakın akrabasına kadar okulu, mahallelisi, tanıdığı herkesin istismara maruz kalmış çocukla iletişimde uygun tavır ve tutumlar geliştirmesi iyilik haliyle doğru orantılı. 25 Kasım gibi günler bunu hatırlamak ve farkındalık geliştirmek için kıymetli diye düşünüyorum.

Hrant Dink Ödülü'nü alan Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı ile söyleşi

"Yanlış bilgilendirme, ihmal, yargılama ve suçlama kadınları ve şiddetten uzaklaşma süreçlerini olumsuz etkiliyor"

Suzan Saner

Berin Gülatar

Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nü bu yıl, kadına yönelik şiddete karşı uzun yıllardır kararlılıkla mücadele etmeyi sürdüren kadınlar aldı: Sierra Leone'de kadın genital mutilasyonunun ortadan kaldırılması için çalışan Rugiatu Neneh Turay ve Türkiye'den Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı. Ödül vesilesiyle Mor Çatı Ruhsal Destek Koordinatörü Psikolog Leyla Soydoğan ile söyleştik.

Öncelikle teşekkür ederiz, 15 Eylül 2024 akşamı yapılan ödül törenini izlemek hepimizi duygulandırdı ve ruh sağlığınıza iyi geldi. Kadınların eşit haklarına göz dikildiği, feminizmin itibarsızlaştırılmaya çalışıldığı bir dönemde, bu ödül sizin için ne anlama geliyor?

Aslında sorunuzun son cümlesi bu anlamda cevap gibi. Feminist politika yaparken alanlarımızın daraltıldığı, kadınlar olarak uzun yıllardır verdiğimiz mücadele ile elde ettiğimiz kazanımlarımızı her gün kaybetme tehdidi altındayız. Böyle bir dönemde insan hakları, ayrımcılık ve eşitsizlik konularında uzun yıllardır mücadele eden Hrant Dink Vakfı ödülünü almak ortak mücadelemizin önemini yeniden hatırladığımız, vurgulayabildiğimiz bir alan yaratmış oldu. Bunun yanı sıra Mor Çatı'dan yolu geçen tüm kadınların hakkını teslim etmek adına da çok anlamlıydı. Bizlere de mücadelemizin tarihini, gücünü hatırlattı.

Kolektif çalışmaya gösterdiğiniz özen hayranlık uyandırıcı. Farklı kuşaklar arasında bu mücadeleyi sahiplenme biçiminizi biraz açabilir misiniz?

Mor Çatı'da hem iş yapma hem de politika üretme sürecimizde her zaman kolektif ismini ver-

diğimiz bir karar alma yapısıyla ilerliyoruz. Mor Çatı'da hiyerarşik bir kurum yapımız, yöneticimiz, müdürümüz, başkanımız fiilen yok. Bu da Mor Çatı'nın bir sivil toplum kuruluşu değil, feminist bir kadın örgütü olduğunu söylediğimiz yerden anlamlı oluyor. Mor Çatı'nın şu an yürüttüğü tüm çalışma ve ürettiği feminist politika Mor Çatı'dan 34 yıldır yolu geçen, hem başvuran hem dayanışma kuran kadınların deneyimlerine dayanıyor. Mor Çatı'da kadınlarla kurduğumuz dayanışma yöntemlerimizin ve yaklaşımımızın aktarımı da hâlâ Mor Çatı'da uzun yıllardır bulunmuş kadınlarla yürütülüyor. Bu nedenle kolektif çalışma anlayışımızı hem aktarım, hem çalışma, hem de politika yapma süreçlerine yansıtabilme gayretindeyiz. Tüm bu yaklaşımımızı temsilen ödülü almaya kalabalık çıkmak ve tüm kadınların mücadelesinin varlığı sayesinde mümkün kıldığı dayanışmayı vurgulamak istedik.

Konuşmanızda güçlü ve umutlu hissettiğinizi söylediniz, bu duygularınızın kaynağından biraz bahsedebilir misiniz?

Bunun birkaç yönü var. Bir tanesi elbette feminist mücadelemizden geliyor. Mor Çatı'nın da bir parçası olduğu feminist hareket, uzun yıllardır kadınların hayat-

larına dair birçok konuda hızlıca örgütlendi, reaksiyon verdi, taleplerde bulundu. Bu emek ve çabalarla birçok kazanımımız oldu. Yasaları yaptık, değiştirdik, sığınaklar, danışma merkezleri kurduk, kurulmasını sağladık. Şimdiye kadar mücadelemizle yaptıklarımız bizim şu gün için de güçlü ve umutlu hissetmemizi sağlıyor. İkincisi de, Mor Çatı'ya başvuran kadınların her gün şiddeti dile getirmeye, kendi hayatlarıyla ilgili karar almak için destek istemeye devam etmesi. Kadınlar her gün şiddetsiz yaşamlarını inşa etmek için mücadele veriyorlar. Bunun yanı sıra Mor Çatı'ya başvuran genç kadınların sayısı da her geçen gün artıyor. Kendi ailelerinden doğru maruz kaldıkları şiddetten uzaklaşmak için mücadele ediyorlar. Bütün bunlar bize tüm zorluklara rağmen mücadele gücü ve umut veriyor.

Mor Çatı bizim güvenli alanımız, feminist hareketin güçlü simgelerinden biri. Şiddet alanında çalışan kadın örgütlenmeleri için olumlu örnek, esin kaynağı oluşturuyor. Kendi hekimlik pratiğimizden biliyoruz ki bu güveni kazanmak, hak etmek ve kaybetmemek için çok çalışmak gerekiyor. 35 yıldır bu güveni nasıl koruyorsunuz?

Öncelikle bu sözlerinize çok

teşekkürler. Sanıyorum bu güven duygusu kadınlarla dayanışma kurma yaklaşım ve yöntemi-mizle alakalı. Bizler Mor Çatı'da kadınlarla herhangi bir kimlik, inanç ya da politik görüşleri üzerinden ayırım yapmadan, -herhangi bir ideoloji dayatma-dan- dayanışma kurmaya çalışı-yoruz. Benimsediğimiz feminist yöntem kadınlarla kurduğumuz iletişimin her parçasına içkin. Bu yaklaşımımızda; kadınları yargılamadan dinlemek, hiyerarşik ilişkilenecek, kendimiz de dahil olmak üzere kadın olmak üzerinden ortaklaştığımız şiddet deneyimlerini konuşarak kadın adına karar almadan beraber düşündüğümüz bir çalışma yürütüyoruz. Sanıyorum kadınların Mor Çatı'ya güveni bu yaklaşımı-mızdan geliyor.

Kadınların deneyimlerinden elde edilen bilgileri esas alan ve kadından kadına aktaran birçok kitap, rapor ve broşür yayımlıyorsunuz. Bu tür bir birikim Dünya Sağlık Örgütü ve Dünya Psikiyatri Birliği'nin geliştirdiği Kadına yönelik şiddet alanında çalışma kılavuzlarını etkiliyor mu sizce?

Elbette, kadına yönelik şiddet alanında güncel bilgileri ve deneyimleri takip etmeye çalışı-yoruz. Kadına yönelik şiddet'in hem fiziksel hem de ruhsal

sağlığa olan etkilerinin üzerine düşünmeye ve bu anlamda da şiddetin kaynağını patolojikleştirerek yeniden üretmeye hizmet etmeyen bir yaklaşımda bilgi üretmeye, yayınlar yapmaya ve sağlık çalışanlarıyla da bu yaklaşım odağında bir araya gelmeye çalışıyoruz. Elbette her zamanki gibi şiddete maruz kalan kadınların yaşadıkları deneyimlerden ve bir araya geldiğimiz bu alanda çalışan meslek uzmanlarının deneyimlerinden faydalaniyoruz. Örneğin sizlerin deneyimlerinden de öğrendiğimiz şiddete maruz kalan kadınlarla psikolojik ilkyardımlı çerçeveyeleyen LIVES protokolü bizim de yıllardır ürettiğimiz bilgiye paralel olması bakımın-dan önemli bir kaynak.

Kadınlara yardım etmeyi değil şiddete karşı kadın dayanış-ması oluşturmayı hedefleyen, her kadını biricik ve kendi yaşamıyla ilgili karar alırken "uzman" kabul eden yaklaşımı yaygınlaştırmak konusunda, hekimlerle iş birliğine dair beklentileriniz, hekimlere önerileriniz neler olabilir?

Kadına yönelik şiddet ile mü-cadelede çeşitli uzmanlıkların da oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz. Avukatlar, sosyal çalışmacılar ve psikologların yanı sıra son yıllarda sağlık çalışanlarına yönelik çalışmal-

rımıza da ağırlık verdik. Kadın-lar şiddeti tanımlama, bilgiye erişme, destek alma ve şiddetten uzaklaşma aşamalarının hepsin-de sağlık çalışanlarıyla sıklıkla karşılıyor. Bu anlamda sağlık çalışanlarının kadınları doğru bilgilendirmesi —hem şiddetin dinamikleri hem de mekanizma-lar-, hem yönlendirmesi hem de tüm bu süreçlerdeki yaklaşımları çok hayati önemde oluyor. Doğru bilgi ve yaklaşım kadının şiddet-ten uzaklaşma sürecinde oldukça belirleyici. Maalesef yanlış bilgilendirme, ihmal, yargılama ve suçlama gibi yaklaşımlar da tersine kadınları ve şiddetten uzaklaşma süreçlerini çok olum-suz etkiliyor. Bu anlamda sağlık çalışanları ile sıklıkla bir araya gelmeye ve karşılıklı deneyim-lerimizi paylaşmaya çalışıyoruz. Bu anlamda çeşitli yayınlarımızı da yaygınlaştırıyoruz. "Sağlık Çalışanları için Kadına Yönelik Şiddet'e Yaklaşım Kılavuzu"na ve diğer tüm yayınlarımıza www.morcati.org.tr web sitemiz üze-rinden ulaşabilirsiniz.

Eklemek istedikleriniz?

Kadınların şiddetten ve/veya şiddetin etkilerinden uzaklaşma sürecinde hepimizin rolü çok kıymetli. Bu anlamda day-a-nışmanıza Mor Çatı adına çok teşekkür ederim.

Çocuğu okula yeni başlayan doktor anneler

Eylül Nereye Gitti?

Deniz Devrim Dede

Kadın Bülteni yayın kurulu benden çocuğu okula başlayan kadın hekimlerin ahvali ile ilgili bir yazı istediğinde kalakaldım. Ne yazacaktım ki şimdi? İlk bir hafta okul servisi sistemi otur-tamamış olduğundan işime gidemeyip servis şoförlüğü yapmış, özel gereksinimli kızım için verdiğim gölge öğretmenlik ilanına düşündüğüm kadar hızlı yanıt alamamış, kendisi de bir çalışan anne olan bakıcının kızı sınava girdiğinden bakıcısız kalmış olabiliyordum evet ama bunlar zaten 'anneliğin' doğası değil miydi? Okul çıkışında bekleyen onlarca anneye karşın birkaç baba olması asli görevlerimle ilgili

yeterli bir hatırlatmaydı. Gölge öğretmeni devletin bulması ve maaşını vermesi hak temelli bakıldığında elbette mümkündü ama kaderin jeopolitik yönünü nasıl olur da görmezden gelebilirdim ki? Değişen eğitim sistemine dair eleştirilerin, o aralar çocuklara dair cereyan eden birbirinden korkunç memleket hikayelerinin, kırtasiye, servis fiyatlarındaki durumun kafamda dönüp durması tamamen sosyal medya maruziyetleri ile ilgili durumlardı, hızlıca anda kalıp, yeterli miktarda kuruyemiş yersem durum değişebilirdi. Kadınlık, annelik, hekimlik rolleri arasında kalmaya, nereye yetişeceğini bilememeye henüz çözülememiş bir matematik problemi

miymiş gibi mi davranacaktım canım... Hadi buna da patriyarka de çık işin içinden...

Sürecin sertliğini ani gelen bir mizahi yaklaşımla göğsümde yumuşatmak isteğiyle yazıya böyle başlamış bulundum. Ancak bunun getirdiği suçluluk hissini paylaşmadan edemeyeceğim. Elbette kızıma annelik etmekten keyif alıyorum, mutluluk duyuyorum. Onun büyüdüğünü görmek, heyecanına ortak olmak, çok uzun yıllar önce geçtiğim yolları şimdilerde onunla yeniden katetmek, bunun yarattığı (bazen de yaratamadığı) temize çekme duygusu ve daha neler neler...

Burada biraz ciddi-leşip anneliği gölgeleyen deneyimleri ele al-

mak gerekiyor belki... Bilmediğimiz şeyler değil elbette... Kadınlığın iş hayatında maruz kaldıkları ayrımcılıklar uzun bir yazı konusu. Eş ebeveynliği yasada dahi yerinin olmaması, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin anneliğin kutsallığı maskesi altında bakım yükünü kadınların sırtına yıkması, cam tavanlar, ücret eşitsizlikleri, yetersiz doğum ve süt izinleri, kadınların bakım yükü nedeniyle depresyon ölçeklerinin daha yüksek olması, mobbinge maruz kalma oranlarının artmış olması gibi nice mevzu doluşmak istiyor yazının içine... Ancak burada bırakıp 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nün ilham ettiği umudu, dayanışmayı ve elbette birlikte mücadeleyi hatırlamayı tercih ediyorum. Siz de hep hatırlayın olur mu?

Çocuğum Okula Başladı

Feray Kaya

Çocuğum okula başladı, anaokulu olsa da okul işte. Okullar eylülde açıldı ama beni haziranda te-laş sarmıştı, ben erken olduğunu düşünüyordum meğer geç kalmışım. Çünkü eğer özel okula gidecekse daha erken kayıt yapılması gerekiyormuş, her şeyi biraz geç öğrendiğimi düşündüğüm için buna şaşırmadım tabii ki.

Daha önceden devlet okulu-na gitmesi konusunda karar almıştık. Ne mutlu ki sendikalıydım ve Eğitim-Sen'den güvendiğim bildiğim arkadaşlarım çocuğumun öğretmeni olacaklardı. Her ne kadar rahat olsam da kızımın kreş arkadaşları ile buluştuğumuzda içimi suçluluk kaplıyordu. Zaten tek çocuğum vardı, bütün kazandığım hatta kazanamadığım parayı onun için

harcamıyordum da kime, neye harcayacaktım. Neyse ki düşünmem gereken bir sürü şey vardı da bu çok yer etmedi beynimde...

Çok sevdiğim bir hocam "Ne zaman ki çocuğun anaokuluna başladı, o zaman senin değil, bu toplumun çocuğu oluyor" demişti. Belki okulun ilk günü gerginliğim bundandı. Okula bırakmaya giderken güya kızımı neşelendi-

receğim diye arabada çocuk şarkıları açtım, imdadıma Şubadap Çocuk yetiştirdi:

"Düşünsene, senin ülken tüm dünya / Sınır yok, ordu yok, dostluk var / Düşünsene, kadınlar ve erkekler / Ayrım yok, haksızlık yok, özgürlük var. /Hayal et, hayal et, haydi, durma hayal et / Düşünsene, adaletli bir dünya / Zengin yok, fakir yok, eşitlik var..."

Umarım bu "milli eğitim sistemi" cenderesinden sağlıklı çıkarsın canım kızım.

İKSİV TİYATRO FESTİVALİ

Cemile Üzümlü Özdemir

İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın 28.sini düzenlediği İstanbul Tiyatro Festivali 22 Ekim-19 Kasım 2024 tarihlerinde gerçekleşti. Birbirinden özgün 19 tiyatro oyunu tiyatro severler için İstanbul'un çeşitli sahnelerinde yerini aldı. Festivalde premier izlemenin heyecanı ile tiyatro severler için coşkulu koşturma başlamış oldu. Festivalin sevdiğim bir özelliği ise öğrenci biletinin 20 TL gibi sembolik bir fiyata oluşu... Bunun için birtakım koşullar var ve detaylar

İKSİV sayfasından da bakılabilir. Festival haftasında oyunları kaçıranlar için sene boyunca İstanbul'da izleme imkânı olması teselli verici.

Festivalde yer alan oyunlar arasında, toplumda cinsiyet eşitsizliği konusunu temeline almış oyunları belirtmek isterim: LOOP, Nora (Bir Bebek Evi), Hekabe Hekabe Değil, Yalnız...

Bu oyunları "hissettikten" sonraki halimi yoklayacak olursam: Oyundaki kadın kahraman, varlığını ve özünü toplum gözündeki yerine göre alıntılıyarak yaşarken o "hep bir şey eksik" olana özlemi ve özür dilercesine yaşayışı devam eder. Sonra bu kadın karakterlerde bir kopma anı olur ve toplumun gözündeki yeri itibarı ile dibe çökerken

kendiyle aslında bir buluşma gerçekleşir: Kadını bir yol ayrımı bekler, karar vermek zorundadır. Bu karar kolay olmayan -ama olmayınca da kazanılamayacak- hak ve özgürlüğüne kavuşma mücadelesinin ta kendisidir. Bu farkındalığı konu alan ve hem ekonomik düzeyde hem de evinde bir canlıya bakım verip tiyatroya çıkamayan kadınlar için de ulaşılabilir olan daha nice oyunların olmasını ümit ediyorum. Hayatlarında -lüks değil aksine- bir ihtiyaç olan tiyatro ile meşgul olma hali ısrarını burada da dilendirmiş olayım. Biz kadınlar kendi hayat sahnemizde "mış gibi" yapmadığımız türden coşkulu, yaşam dolu bir hayat hakkımızın var olduğunu gur sesimizle dünya sahnesine haykıralım!

28.İSTANBUL TİYATRO FESTİVALİ

22 EKİM—
19 KASIM 2024

YAŞINI GÖSTEREN KADINLAR

Zerrin Oğlağı

Altı kadın (Hülya Üstün, Hatice Erbay, Gülsen Ülker, Dilek Alicioğlu Cömert, Bilgen Tümen ve Aynur Demirdirek) yaşlanmayı feminist bir perspektiften değerlendirmek üzere yola çıkmış ve 40 yaş üstü, feminist örgütlülük içinden gelen kadınlara mektup yazarak kendi yaşlanma deneyimlerini sormuş. Gelen cevaplardan oluşan kitapta ilk dikkati çeken şey, farklı kadınların

ne kadar çok ortak deneyiminin olduğu. Kadınlar yaşlanırken, beyazlayan saçlardan kırışan göz çevrelerine, kıyafet renklerinden aile üyelerinin bakımına, ortak mücadele alanlarında ortaya çıkan yaşçılık (ageizm) sorununa kadar ne çok ortak derdi göğüslüyormuş demek...

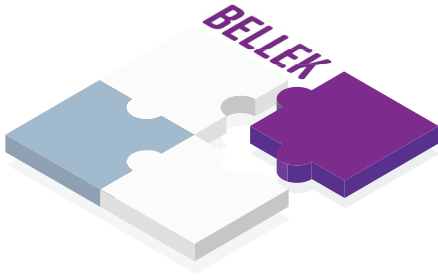
Patriyarkal sistemin kadınlar üzerindeki baskılarının yaşlanmakla birlikte azalmadığı bilakis şekil değiştirerek sürdüğünün kişisel hikayeler üzerinden akıcı bir şekilde anlatıldığı kitapta kadınların ortak biçimde dile getirdikleri bir diğer mesele de toplu-komünal yaşam alanlarının ne büyük bir ihtiyaç olduğu. Çocuğu olsun ya da olmasın, kadınların yaşlanmakla birlikte bakım ve sağlık ihtiyaçlarının

artacağı ve ataerkil sistem içinde bu ihtiyaçların yeterince karşılanmayacağı bir dünyada birbirine benzeyen

kişilerin birlikte bir yaşamı inşa etmelerinin ne büyük bir gereklilik olduğu hemen tüm yazarlar tarafından belirtiliyor. Bir de hepsi bunu kurmak üzere çok daha erken yıllarda çalışmaya başlamak gerektiği konusunda hemfikir.

Dipnot yayınlarından çıkan kitap; kadınların kendi yaşlanma deneyimlerini, korkularını, ihtiyaçlarını irdelediği ve yaşlanmanın feminist bir mesele olduğunun saptandığı ve bu anlamda ufuk açıcı bir eser.

Kadın Hekimler ve Klinik Pratikte Cinsel Şiddetten Haberdar Olma, Değerlendirme, Yönlendirme Çalıştayı yapıldı

İstanbul Tabip Odası Kadın Komisyonu'nca düzenlenen Çalıştay 20 Ekim 2024 tarihinde İTO Kadıköy Bürosu'nda gerçekleştirildi. Çalıştay'da Dr. Şahika Yüksel, Dr. Suzan Saner, Dr. Lale Tırtıl, Dr. Özlem Parlar, Dr. Burcu Rahşan Erim'in anahatar sunumları ile cinsel şiddette kadın odaklı temel yaklaşım

ilkeleri, LIVES algoritması, olgu temelli klinik yaklaşımlar, bu alanda yaşanan zorluklar ve çözüm yolları gibi pek çok konu, katılımcılarla birlikte kapsamlı olarak ele alındı.

Türkiye Psikiyatri Derneği Kadın ve Ruh Sağlığı Çalışma Birimi'nden gönüllü psikiyatristlerin Türkçeye kazandırdığı ve

zenginleştirdiği Dünya Sağlık Örgütü tarafından bütün sağlık çalışanları için hazırlanmış olan LIVES kadına yönelik şiddette psikolojik ilk yardım yaklaşımını içeren kitapçığı TPD sitesinde bulabilirsiniz. Çevrim içi ve ücretsiz bir baskıdır:

<https://tpdyayin.psikiyatri.org.tr/Book-ShopData/LIVES2024.pdf>

Cinsel şiddete maruz kalan veya tanık olan herkes, şikayet edilen tarafın hekim olması koşuluyla **İstanbul Tabip Odası Cinsel Şiddeti Önleme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme Birimi'ne**, **e-mail** ve **telefon** ile ya da **ÜZ ÜZE** başvurabilir.

 hub2@istabip.org.tr

 0212 514 02 92 / 144

 www.istabip.org.tr

Kadınlar Piknikte

İstanbul Tabip Odası Kadın Komisyonu bu kez Maçka Parkı'nda piknikte bir araya geldi. Tuzu az olmuş kısırlar, kabarmamış kekler, ekşisi bol salatalar, tam kıvamında mercimek köfteler, vegan yiyecekler, çocuklar, kediler, köpekler ve tabii ki canım kadınlarla çok güzel bir piknik yaptık. Evet evet senenin yorgunluğunu attık.

Tüm sene evden işe, toplantıdan eyleme derken baharın cıvıltısı bizleri de nihayet ikna edip kırlara çıkardı. Kadın komisyonu yürütücülerimizin de emekleri

inanılmazdı. Her zamanki gibi bir kereyle yetinmeyeceğiz, eylemlerimiz devam edecek.

İTO Kadın Komisyonu her ayın ikinci çarşambası toplanıyor. Görüşmek üzere!

